

MALİ KILAVUZ

Yıl: 18

Sayı: 73

Temmuz-Eylül 2016

ISSN: 1302-5597

Doç. Dr. Duran BÜLBÜL

4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu'na Göre Yurtdışı İş Bitirme Belgelerinin Sunuluş Şekli ve Apostil Sorunu

Ahmet ARSLAN

Belediye ve Üniversitelere Ait Taşınmazlar Pazarlık Usulüyle Kiraya Verilebilir mi?

Mehmet ÖZGÜN, Nagihan ÖZKANCA ANDIÇ, İsmail İŞLER

Vergi Direnci ve Vergi Ahlakı Kavramları Işığında Pamukkale Üniversitesi Öğrencilerinin Vergi Kaçakçılığına Bakış Açısı

İlyas KILIÇ

Teklif Aşamasında Numune Değerlendirmesi Yönteminin Sakıncaları ve Alınması Gereken Tedbirler-1

Ahmet ARSLAN, Abdullah KOÇ

Damga Vergisi Kanununda Neler Değişti?

Mehmet BAYRAKTAR, Figen BAYRAKTAR

Özel Bütçeli İdarelerde Yıllara Sâri İnşaat İşlerindeki Gelir Vergisi Tevkifatı Uygulaması ve Özellik Arz Eden Hususlar

Ufuk YOLA

Fazla Çalışma Ücretinin Temel Ücret İçerisinde Belirlenebilmesinin Sınırları

Muharrem ÇAKIR

Yerel Yönetimlerde Performans Esaslı Bütçeleme Sistemleri ve Karşılaşılan Güçlükler

SORULAR & CEVAPLAR

www.malikelavuz.com

Teklif Aşamasında Numune Değerlendirmesi Yönteminin Sakıncaları ve Alınması Gereken Tedbirler-1

İlyas KILIÇ

Kamu Yönetimi Uzmanı
ilyaskilic@kilichukuk.org

Özet

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu (**Kanun**) gereğince, ihalenin kimin üzerinde kalacağından önceden belirlenmesi mümkün değildir. Zira ihalenin kimin üzerinde kalacağından önceden belirlenmesi halinde, gerçekleştirilen ihalede rekabet ilkesinin aksine hareket edilmiş olunacaktır.

Ancak bazı mal alımı ihaleleri kapsamında, Kanun'da yer alan ilkelere aykırı olarak, ihale dokümanında dolaylı bir şekilde belli firmaları yahut belli marka veya modelleri işaret edecek şekilde bazı düzenlemelere yer verilerek, ihalenin sonuçlanmasına sebep olunabilmektedir. Bu çerçevede; ihale dokümanında "numune değerlendirmesi yapılacağı" yönünde düzenlemelere yer verilerek ihaleye çıkılabilmekte, böylece istenilen model veya ürünün, istenilen firmadan alınabilmesi sonucunu doğurabilecek ihaleler gerçekleştirilebilmektedir.

Asli görevi, Kanun kapsamında yapılan tüm ihaleleri denetlemek olan Kamu İhale Kurumu (**KİK**) ise yapılan düzenlemeleri, "idarenin takdir hakkı"

olarak değerlendirmekte ve de yapılan başvuruları reddedebilmektedir. KİK'nun bu yöndeki değerlendirmesi ise ihale yapan idarelerin, numune değerlendirmesi kapsamında, yetkilerini sınırsız, hatta bazı durumlarda Kanun'a aykırı olacak şekilde kullanmalarına neden olmaktadır.

Bu makalede; ihalelerin Kanun'da yer alan ilkelere aykırı şekilde gerçekleştirilmesini önlemek amacıyla, ihale mevzuatında ne tür eklemeler yapılabileceği değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Rekabet, Mal Alım İhalesi, Numune Değerlendirmesi, Kamu İhale Kurumu, İdarenin Takdir Hakkı, Kamu Zararı, İtirazen Şikâyet Başvurusu, İdari Yargı, İhalenin İptali

Giriş

Kanun kapsamında yürütülen ihale sistemimiz; mümkün olduğunca fazla katılımı sağlanacağı şekilde rekabete açık ihale yapılmasını amaçlamaktadır.¹ Bunun birinci koşulu ise ihaleden önce ihalenin

¹ Bkz. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun Temel İlkeler başlıklı 5'nci maddesi

kimin üzerinde kalacağına belirlenmesinin hiçbir surette mümkün olmamasının sağlanmasıdır. Ancak bu şekilde rekabetin oluşması ve kamu kaynaklarının daha etkin kullanılması mümkündür. Keza 2016 yılının ilk altı ayında; mal alımlarında ihale başına teklif veren istekli sayısı 4.18 olmuş,² ortalama kırım/tenzilat oranı ise %17 şeklinde gerçekleşmiştir. Buna rağmen aynı dönemde; yapım işlerinde ortalama katılım oranı 8,12 kişi, kırım/tenzilat oranı ise %29 şeklinde olmuştur.³ Yani ihaleye katılım oranı arttıkça, ihale fiyatında kırım/tenzilat oranı artmakta, sözleşme maliyeti azalmakta, kamu yararı artmaktadır.

Ancak ihale yapan bazı idarelerce Kanun'un rekabet ilkesi gözden kaçırılarak, belirli bazı marka ve model ürünleri işaret edecek şekilde ihale dokümanı hazırlanabilmektedir.⁴ Bu tür ihalelere ise sınırlı sayıda kişi katılmakta ve böylece kamu zararı oluşmaktadır. Benzer aksaklıklar KİK'na yapılan başvurularda da yaşanmakta, konu ile ilgili yapılan başvurular KİK tarafından "idarenin takdir hakkı" olarak değerlendirmekte ve bu nedenle eksik inceleme yapılarak, başvuru reddedilmektedir. Bu durum;

- Kamuya daha kaliteli ve ucuz ürünü satmak isteyen şirketlerin ihaleye katılımını zorlaştırmakta,
- İdari başvuru yollarının etkisizleşmesi

² Bkz. KİK Resmi web sitesi İstatistikler, Tablo 1.32.

³ Bkz. KİK Resmi web sitesi İstatistikler, Tablo 1.15.

⁴ Bkz. 2016/86148 İhale Kayıt Numaralı "Tıbbi Sarf Alım İşİ" İhalesi, 2016/131973 İhale Kayıt Numaralı "Cihaz, Tıbbi Sarf ve İlaç Alım" İhalesi, 2016/55045 İhale Kayıt Numaralı "635 Kalem Tıbbi Sarf Malzeme Alımı" İhalesi

nedeniyle daha fazla idari yargıda dava açılmasına neden olmakta,

- Yargı kararlarının uygulanmasıyla, ihalenin iptal edilmesi veya yeniden yapılması nedeniyle, tedarik işlemleri gecikmekte,
- Düzenlemeyi yapan idarenin, vermesi gereken hizmeti geç vermesine neden olmaktadır.

Bu kapsamda, ihale yapan idarelerin, neden bu tür düzenlemeler yaptıklarının anlaşılmasında fayda bulunmaktadır.

1. İdarenin, Belirli Marka ve Model Ürün Alma Eğiliminin Nedeni Nedir?

İdarelerin belirli bir marka ve model malzeme alarak, ihtiyaçlarını karşılamalarının bazı nedenleri bulunmaktadır. Bu nedenlerin biri; yeni ve daha karmaşık olan sisteme alışma problemi. Örneğin bir hastanenin kit karşılığı cihaz alımı ihtiyacı, yıllar öncesine dayalı olarak ve sürekli yapılmaktaysa, idare görevlileri tarafından kullanılan aynı model ve marka cihazlar için alışkanlık söz konusu olmaktadır. Daha modern veya değişiklik içeren cihazların alımına karşı bir kuşku ve tereddüt oluşabilmektedir.

Diğer bir neden ise, sürekli kullanılan malzemeler için hazırlanan şartnamelerin, daha modern ve farklı malzemeler için yeniden hazırlanmasındaki güçlüktür. Özellikle üstün teknolojik ürünlerin alımında, teknik şartname hazırlanması oldukça zordur. Bunun yanında, idare görevleri için ihale dokümanı nedeniyle ihalenin iptal edilme riski de bulunmaktadır. Özellikle güvenlik, sağlık gibi hususların aksamasına neden olabilecek gecikmelerin telafisi olmadığı gibi, bu aksamanın ihaleyi

gerçekleştiremeyen kamu görevlisine mal edilmesi de mümkündür! Bu risk, daha önce ihalesi yapılan ve ihale dokümanı nedeniyle risk yaşanmamış malzemenin alımını, bazı kamu görevlileri nezdinde öncelikli hale getirmektedir.

Ayrıca, idarelerde kullanılan cihazlara yeni malzemelerin uyması sorunu da bulunmaktadır. Örneğin ihaleyi yapan idarenin envanterinde bulunan A cihazı için B ürünü kullanılıyorsa, B ürünün ikamesi olan C ürünün alınması, A cihazının çalıştırılması için bir risk oluşturabilmektedir. Bu durumda, ihale dokümanının B ürünü için hazırlanması daha avantajlı olduğu düşünülebilmektedir. Ancak ihale mevzuatı; ihale dokümanında marka ve model belirlenmesini engellemektedir.⁵ Bu durumda bazı idarelerce, istemeyerek de olsa, ihale dokümanında, mevzuat hükümlerini ve rekabeti etkisiz hale getirebilecek bazı düzenlemelere yer vermelerine neden olmakta, eksik ve kusurlu ihale dokümanlarıyla ihalelere çıkılmaktadır.

2. Belirli Marka ve Model Malzeme Alımı İçin İhale Dokümanı Hazırlanması Mümkün Müdür?

4734 sayılı Kanun, belirli marka ve ürüne yönelik ihale yapılmasını engellemiştir. Bu kapsamda Kanun'un Şartnameler başlıklı 12'nci maddesi; "*Teknik şartnamelerde, varsa ulusal ve/veya uluslararası teknik standartlara uygunluğu sağlamaya yönelik düzenlemeler de yapılır. Bu şartnamelerde teknik özelliklere ve tanımlamalara yer verilir. Belli bir marka, model, patent, menşei, kaynak veya ürün belirtilemez ve*

⁵ Bkz. Kamu İhale Kanunu'nun "Şartnameler" başlıklı 12'nci maddesi

belirli bir marka veya modele yönelik özellik ve tanımlamalara yer verilmeyecektir." hükmüne, yer verilmiştir. Bu açık hükümden de anlaşılacağı üzere, şartnamelerde marka ve modele yer verilemez.

Ancak Kanun'un "İhaleye Katılımda Yeterlik Kuralları" başlıklı 10'ncu maddesinin 9'ncü alt bendinde; "*İhaleye katılacak isteklilerden, ekonomik ve mali yeterlik ile mesleki ve teknik yeterliklerinin belirlenmesine ilişkin olarak aşağıda belirtilen bilgi ve belgeler istenebilir:*

...

9) *İdarenin talebi halinde doğruluğu teyit edilmek üzere, tedarik edilecek malların numuneleri, katalogları ve/veya fotoğrafları.*

İhale konusu işin niteliğine göre yukarıda belirtilen bilgi ve/veya belgelerden hangilerinin yeterlik değerlendirmesinde kullanılacağı, ihale dokümanında ve ihale veya ön yeterliğe ilişkin ilân veya davet belgelerinde belirtilir. " hükmü yer almaktadır. Yani ihalelerde numune ve katalog üzerinden de tekliflerin değerlendirilmesine yer verilebileceği öngörülmektedir. Tekliflerin değerlendirilmesi ile ilgili süreç ise Mal Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliği'nin 43'ncü maddesinde şu şekilde açıklanmıştır;

"(1) Teklif edilen malın teknik şartnamede yer alan teknik kriterlere uygunluğunu belirlemek amacıyla numune, teknik bilgilerin yer aldığı katalog, teknik şartnameye cevapları ve açıklamaları içeren doküman ile fotoğraf istenebilir...

(2) Numunenin sunulma yöntemi ile ihale komisyonunca numunenin değerlendirilmesine yönelik düzenleme,

ayrıntılı bir şekilde önyeterlik şartnamesinde veya idari şartnamede yapılır. İdare tarafından numune bir tutanak ile teslim alınır. Bu tutanağın bir sureti de aday veya istekliye verilir.

(3) İş ortaklığında teklif edilen mal esas alınarak ortaklardan biri, birkaçı veya tümü tarafından teklif edilen mala ilişkin olarak ön yeterlik şartnamesinde veya idari şartnamede yapılan düzenleme çerçevesinde; numune, teknik bilgilerin yer aldığı katalog, teknik şartnameye cevapları ve açıklamaları içeren doküman ile fotoğraf sunulur. Konsorsiyumların katılabileceği ihalede, işin uzmanlık gerektiren kısımları göz önünde bulundurularak numune, teknik bilgilerin yer aldığı katalog, teknik şartnameye cevapları ve açıklamaları içeren doküman ile fotoğrafa yönelik düzenleme her bir kısım için ayrı ayrı yapılır. Konsorsiyum ortaklarından her biri, başvuruda bulunduğu veya teklif verdiği kısım için istenilen yeterlik kriterini sağlamak zorundadır. “şeklinde dir.

Kamu İhale Genel Tebliği'nin 56.6. maddesinde ise;

“İdareler tarafından ürünlerin ilgili teknik mevzuata ve standartlara uygun olarak imal edildiğini ve piyasaya arz edildiğini gösteren belgelerin ihaleye katılımı yeterlik kriteri olarak belirlendiği ihalelerde; istenilen belgenin niteliği esas alınarak bu belgelerin mevzuatına uygun olarak çoğaltılmış suretleri ya da numune istenilmesi durumunda malın üzerinde veya ambalajında bulunan kalite ve standartlara ilişkin marka, işaret ve etiketleri de bu belgelerin aslına uygun sureti olarak kabul edilebileceğine yönelik ihale dokümanında düzenleme yapılabilir.” düzenlemesine yer

verilmiştir.

Yukarıdaki hükümler kesinlikle ihale dokümanının önceden belirlenen marka ve modele göre ihale dokümanı düzenlemesini kısıtlamaktadır. Ancak bu hükümler, bazı kamu görevlilerince;

- İhale dokümanında marka ve model belirtilemeyeceği, buna mukabil, “ihalede numuneler üzerinden değerlendirme yapılabileceği” yönünde düzenlemelere yer verilebileceği,
- İhaleye teklif veren istekliler değerlendirilirken, ihaleyi yapan idarenin uygun bulacağı marka ve modele ait numuneye göre teklifleri değerlendirilebileceği,
- Teknik şartname özelliklerini karşılayan ve belki de daha üstün özelliklere sahip numunelere ait tekliflerin ise elenebileceği,

şeklinde de yorumlanabilmektedir!

Yani ihale dokümanında yer verilecek bazı hükümlerle, ihale yapan idarenin, marka ve model belirlemese dahi, istediği marka ve modele ait ürünü alması mümkün olabilmektedir!

Yukarıda sayılan hususlara karşı, isteklilerin KİK'na başvurması halinde, ihale iptal edilmesi veya numunesi şartnameye uygun olan başka istekli üzerine ihalenin bırakılması ise mümkün olmamaktadır. Çünkü numunesi şartname değerlerini karşılayan ve de daha üstün özellikte olduğunu iddia eden isteklinin itirazın şikâyet başvurusu, “Numune değerlendirmesi ile ilgili teknik belirlemenin idarenin sorumluluğunda olduğu...” gerekçesiyle, eksik incelemeye dayalı

olarak, reddedilebilmektedir.⁶

3. Kamu İhale Kurumu'nun Numune Değerlendirmesi İle İlgili Başvuruları, "İdarenin Takdir Yetkisine" Atıf Yaparak, Eksik İnceleme İle Reddetmesi Sorunu

İhale yapan idarelerce ihale aşamasında numune değerlendirmesine yönelik düzenleme yapıldığı ve ihalede uygun numune vermeyen istekli üzerinde ihalenin bırakıldığı durumlarda, diğer isteklilerin bu durumu "şikâyet" ve "itirazın şikâyet" konusu yapma hakkı bulunmaktadır.⁷ Ancak yukarıda da belirttiğimiz üzere, itirazın şikâyet başvuruları, KİK tarafından; "idarenin takdir hakkı" kapsamında değerlendirmekte ve eksik inceleme yapılması suretiyle, başvuru reddedilebilmektedir.⁸

Kanaatimizce bu değerlendirme Kanun ve de ikincil mevzuatla çelişmektedir. Keza Kanun'un Kamu İhale Kurumu başlıklı 53'ncü maddesi;

"a) ...Kamu İhale Kurumu, bu Kanunda belirtilen esas, usul ve işlemlerin doğru olarak uygulanması konusunda görevli ve yetkilidir.

b) Bu Kanuna göre yapılacak ihaleler ile ilgili olarak Kurumun görev ve yetkileri aşağıda sayılmıştır:

1) İhalenin başlangıcından sözleşmenin

⁶ Bkz. KİK'nun 17.08.2016 tarihli 2016/UM.II-2087 sayılı, 10.08.2016 tarihli 2016/UM.II-2035 sayılı 13.07.2016 tarihli 2016/UM.I-1796 sayılı kararları,

⁷ Bkz. 4734 sayılı Kanun'un 54,55 ve 56'ncı maddeleri

⁸ Bkz. KİK'nun 17.08.2016 tarihli 2016/UM.II-2087 sayılı, 10.08.2016 tarihli 2016/UM.II-2035 sayılı 13.07.2016 tarihli 2016/UM.I-1796 sayılı kararları

imzalanmasına kadar olan süre içerisinde idarece yapılan işlemlerde bu Kanun ve ilgili mevzuat hükümlerine uygun olmadığına ilişkin şikâyetleri inceleyerek sonuçlandırmak.

2) Bu Kanuna ve Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununa ilişkin bütün mevzuatı, standart ihale dokümanlarını ve tip sözleşmeleri hazırlamak, geliştirmek ve uygulamayı yönlendirmek... " şeklinde.

Kanun'un açık hükmü nedenle KİK tarafından, İhalelere Yönelik Başvurular Hakkında Yönetmeliğin "Bilgi ve Belge İstenilmesi" başlıklı 19'ncü maddesi kapsamında; ihale işlem dosyası ve numunenin, ihaleyi yapan idareden istenmesi ve numunenin teknik şartnameye uygunluğunu akademik kuruluşlar nezdinde araştırılarak karar verilmesi gerekmektedir. Keza ihale mevzuatında, "idarenin takdir hakkı" kapsamında, numunelerle ilgili yapılan başvurulara inceleme yapılmayacağına dair bir hüküm bulunmamaktadır.

4. Numune Değerlendirmesi Konusunda İhale Mevzuatındaki Eksiklikler ve Sakıncaları

İhale aşamasında numune değerlendirmesiyle ilgili olarak, mevzuatımızda açıklığa kavuşturulmamış önemli hususlar mevcuttur. Bunlar:

- İhale sürecinde sadece tek bir "numune" den bahsedilmiş olup, numunenin teslimi, mühürlenip, mühürlenmeyeceği, nasıl değerlendirileceği ve nasıl onaylanacağı konusunda herhangi bir şekle dair hükümlere yer verilmemiştir. İhalede sunulan numunelerin hangi özelliklerinin değerlendirileceği, fiziksel olarak hangi hususlara bakılacağı,

sözleşme aşamasında muayene kabul komisyonlarınca denetlenen hususların yeniden denetlenmemesi için hangi tedbirlerin alınması gerektiği de belirlenmemiştir.

- Numunenin teslimi ve değerlendirilmesi ile ilgili herhangi bir standart form da oluşturulmamıştır!
- İhaleye katılanların sadece 1 adet numune ile ihaleye katılmaları mümkün olmakta ancak tek ve mühürsüz bir numunenin, şikâyetçi isteklilerin haklı olup olmadığını ortaya koyması veya delil olarak kabul edilip edilmemesi hususu belirsizdir. Keza idareye tesliminde mühürlenmemiş bir numune, imzasız evrak niteliğinde olup, adli ve idari yargı nezdinde açılacak davalarda da kanıtlayıcı unsur olmayacağı açıktır!
- Kötü niyetli aday veya isteklinin; ihale aşamasında teknik şartnameye uygun numune sunması, sözleşme aşamasında ise bu numuneden farklı malzeme getirmesini önleyecek bir mekanizma da ihale mevzuatımızda bulunmamaktadır! Örneğin ihale komisyonu tarafından, ihale üzerinde bırakılan istekliye ait numune örneğini, sözleşme aşamasında, malın teslimini yapan muayene kabul komisyonuna iletmemesi halinde, ihaleye uygun olmayan malın alınma ihtimali vardır!
- İhale aşamasında idareye teslim edilen “numune” ile sözleşme esnasında teslim edilecek malzemeler arasında farklılık olması halinde, bunun nasıl tespit edileceği de belirlenmemiştir.
- Mal Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliği'nin “İhale İşlem Dosyası” başlıklı 18'nci maddesinde ise “numunenin” ihale işlem dosyası kapsamında olup olmadığına yönelik bir düzenleme de bulunmamaktadır.

İhalede teslim edilen numune, ihale işlem dosyası kapsamında arşivlenip, arşivlenmeyeceği, iade edilip edilmeyeceği, iade edilecekse, ne zaman iade edileceği gibi hususlara yer verilmemiştir.

- İhalede sunulan numunelerin, itirazın şikâyet kapsamında KİK'na gönderilip gönderilmeyeceği hususu da belirsizdir.

Mevzuattaki bu eksikliklerin, ihale aşamasında “numune” ile ilgili yaşanacak uyumsuzluklarda problemler oluşturacağı değerlendirilmektedir.

Sonuç ve Öneriler

İhale mevzuatında “numune değerlendirmesi” ile ilgili detaylı düzenlemeler bulunmamaktadır. Bu konuda yeterli tedbirler alınamazsa; belirli marka ve model ürünün, belirli kişilerden alınması sonucunu doğurabilecek nitelikte ihale dokümanları hazırlanması olasılığı ve kuşkusu her zaman oluşacaktır.

İhale değerlendirmelerindeki “numune değerlendirmesi” hususundaki belirsizlik, ihale yapan idarenin inisiyatifine bırakılmamalıdır. Numune değerlendirmesi kapsamındaki itirazın şikâyetler ise KİK tarafından mutlaka akademik kuruluşlar nezdinde yapılacak araştırmalar kapsamında, değerlendirilmelidir. Bu kapsamda;

- KİK tarafından ikincil mevzuatta yeni düzenlemeler getirilebilir. Numune değerlendirmesinin standart ve anlaşılabilir olması, ihalenin şeffaf ve açıklık ilkelerine uygun hale getirilebilmesi için standart formlar hazırlanarak yayımlanabilir. Standart ihale dokümanlarında numunelerin hangi yönüyle değerlendirileceği

- hususları belirtilebilir.
- İhalede “numune değerlendirmesi” sonucu karar verilecekse, teklifle birlikte idareye en az iki adet numune verilmesi öngörülebilir.
 - Teslim edilen 2 adet numunenin istekliler ve ihale komisyonlarınca müştereken mühürlenmesi ve 1 adedi “ihale işlem dosyası” kapsamında, ihale komisyonunda, 1 adedi istekliye iade edilmesi şeklinde düzenleme yapılabilir. Böylece isteklinin elindeki mühürlü numune ile itirazın şikâyet başvurularında, idari ve adli yargı nezdinde hak aramasında şeffaflık sağlanabilir.
 - Gerekirse şikâyetçilerin, KİK başvurularında elindeki mühürlü numuneleri sunmaları da sağlanarak, ihale dokümanı ile mühürlü numunenin karşılaştırılarak denetlenmesinin yolu açılabilir.
 - İdarenin numune değerlendirmesi itirazın şikâyet konusu yapılırsa, KİK tarafından ihale işlem dosyası ile birlikte mühürlü numunelerin idarelerden istenilip, akademik kuruluşlara gönderilmesi ve gelecek görüşler kapsamında nihai karar verilmesi sağlanabilir.
 - İsteklilerin ihaleye sundukları numunelerin değerlendirme işlemi bittikten sonra da, ihale üzerinde kalmayan isteklilerin geçici teminatlarıyla birlikte numunelerin iade edilmesi öngörülebilir.
 - Numune alınması işleminin idare ve de istekliler açısından zorlaştırılmaması ve rekabetin sağlanabilmesi için; çabuk bozulabilen veya çok değerli malzemeler için “numune değerlendirmesinin” yapılmaması yönünde düzenleme yapılabilir.
 - Numune değerlendirmesi yapılan ihalelerde, çok küçük hatalar nedeniyle, avantajlı tekliflerin ihaleden elenmesinin önünün açılması amacıyla; ekonomik olarak en avantajlı tekliflerin “fiyat dışı unsurlar” ile belirlenmesine yönelik standartlar, ihale dokümanlarına kazandırılabilir.
 - İhale aşamasında yapılan numune değerlendirmesinin, sözleşme sürecindeki muayene ve kabul işlemini etkisizleştirmemesi için, her iki denetimin de birbiriyle uyumlu olması sağlanmalıdır. Örneğin ihale komisyonu tarafından denetlenen hususların, yeni baştan muayene kabul komisyonu tarafından denetlenmemesi ve sürecin uzaması önlenmelidir.
 - Mühürlü numunenin, ihale üzerinde kalan isteklinin teklifiyle birlikte sözleşme imzalanıp, malzemenin alımına kadar saklanması, sözleşme sona erdikten sonra da kesin teminat ile birlikte yükleniciye iadesinin yapılması hususunda mevzuata yeni hükümler eklenebilir.
 - İhale komisyonuna sunulan numune nedeniyle ihaleyi yapan idare ve de KİK ile uyumsuzluk yaşayan isteklilerin, kendilerine ihalede mühürlenerek geri verilen “mühürlü numuneler” ile adli ve idari yargıya başvurmaları, böylece yargılama işlemlerinin daha şeffaf olması ve hesap verilebilirliğin artması sağlanabilir.
- Yukarıdaki önerilen hususların gerçekleşmesi halinde, mal alımlarında karşılaşılan “numune değerlendirme” süreci 4734 sayılı Kanun’un ruhuna daha uygun yapılacağı gibi, ihale işlemleri daha şeffaf olacak ve de kamu yararı da sağlanacaktır.